

Sygn. akt VU 13/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania R. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 6 grudnia 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy R. J. prawo do emerytury z dniem (...) 2013 roku.

Sygn. akt VU 13/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy R. J. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 16 grudnia 2013 r. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Wniósł o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu od 1976r. do 28 lutego 1991r. w Państwowym Ośrodku (...) w B. w charakterze spawacza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. J., urodzony w dniu (...), złożył w dniu (...) 2013 r. wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat, 5 miesięcy i 12 dni, w tym **5 lat , 8 miesięcy i 17 dni w szczególnych warunkach.**

(dowód: decyzja z dnia 6 grudnia 2013r.- k.30 akt emerytalnych)

R. J. w okresie od dnia 2 lipca 1971r. do 28 lutego 1991r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w Państwowym Ośrodku (...) w B.. W okresie od 7 października 1972r. do dnia 18 października 1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Wnioskodawca w okresie od dnia 26 czerwca 1987r. do dnia 30 grudnia 1988r. przebywał na urlopie bezpłatnym, w czasie którego pracował na budowie eksportowej.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 28 lutego 1991r. – k. 9 akt kapitałowych, książeczka wojskowa – k. 5- 8 akt kapitałowych)

Przedsiębiorstwo zajmowało się naprawą maszyn rolniczych oraz (...)–chłodnia.

Wnioskodawca po przyjęciu do pracy pracował w Wydziale Warsztatu w charakterze blacharza –ślusarza napraw pojazdów samochodowych, aż do powołania do wojska.

(dowód: angaż z 7 kwietnia 1972r. – k. 68 akt, umowa o pracę z dnia 1.10.1971r. – k. 69 akt)

Po odbyciu służby wojskowej wrócił do pracy w dniu 5 listopada 1974r. na to samo stanowisko. W tym okresie czasu wnioskodawca zajmował się naprawą chłodnic samochodowych.

(dowód: karta obiegowa zmian – k. 74 akt, angaż z 5.11.1974r. – k. 67 akt, pismo z 3 .06. 1975r. – k. 66 akt, angaż z 1 lipca 1975r. – k. 65 akt, pismo z 2 lipca 1976r. – k. 64 akt, karta kwalifikacyjna z 15.07.1976r. – k. 63 akt, angaż z 1 sierpnia 1976r. – k. 67 akt, zaświadczenie z dnia 20 lipca 1977r. – k. 61 akt, angaż z 26 lipca 1977r. – k. 60 odwrót akt)

W dniu 15 września 1976r. wnioskodawca uzyskał uprawnienia do spawania elektrycznego.

Z dniem 1 sierpnia 1978r. wnioskodawca w brygadzie napraw nadwozi pojazdów ciężarowych S. i maszyn rolniczych rozpoczął pracę jako spawacz. Od tego momentu aż do końca zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w B. zajmował się naprawą nadwozi pojazdów ciężarowych S.. Do jego stałych obowiązków należało spawanie metodą elektryczną ram nadwozia do (...) oraz wycinanie przy użyciu palnika acetylenotlenowego skorodowanej blachy nadwozia pojazdów ciężarowych S.. Wnioskodawca spawał metodą elektryczną. Innych prac nie wykonywał.

Od dnia 12 marca 1981r. wnioskodawca pełnił dodatkowo obowiązki brygadzysty nadwozi samochodowych.

(dowód: odpis książeczki spawacza- k.47 i 48 akt, angaż z 21 lipca 1978r. – k. 60 akt, angaż z 17.10.1980r. – k. 59 akt, angaż z 6.04. 1981r. – k. 55 akt, angaż z 25.06.1981r. – k. 53 odwrót, angaż z 29.07.1982r. i 21.03. 1983r. – k. 53 akt, angaż z 10.09. 1986r. i 28.02.1989r. – k. 50 akt, angaż z 1.09.1989r. – k. 46 odwrót, angaż z 22.01.1990r. i 26.10.1989r. – k. 46 akt, angaż z 26.02.1990r. – k. 45 odwrót akt, angaż z 10.09.1990r. – k.45 akt, zeznania świadka A. P. – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 3.11 do minuty10.42, zeznania świadka R. K. (1) – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 10.43 do minuty 21.27, zeznania świadka R. K. (2) – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 21.28 do minuty 25.30, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 25.31 do minuty 51.00)

Od dnia 1 września 1984r. do 31 czerwca 1987r. wnioskodawcy powierzono dodatkowe obowiązki szkolenia dwóch uczniów (klasy I).

(dowód: umowa z 1.09. 1984r. – k. 52 akt)

Z dniem 25 lipca 1986r. wnioskodawca ukończył kurs spawania gazowego.

(dowód: odpis książeczki spawacza- k.47 akt)

W okresie od dnia 26 czerwca 1987r. do dnia 15 grudnia 1988r. wnioskodawca pracował na budowie eksportowej w ZSRR w bazie transportowej, w charakterze spawacza-blacharza. Zajmował się tam naprawą pojazdów ciężarowych, która polegała na spawaniu uszkodzonych elementów samochodowych.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2014r. od minuty 25.31 do minuty 51.00, zeznania świadka Z. F.- protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014r. od minuty 4.03 do minuty 7.40, umowa o pracę na budowie – k. 37 akt , pismo z dnia 29 grudnia 1988r. – k. 26 akt)

Państwowy Ośrodek (...) w B. nie wystawił wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach (okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że R. J. takiej pracy nie wykonywał.

Na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach zatrudnienia i temu obowiązkowi sprostał.

Wnioskodawca w okresie od dnia 2 lipca 1971r. do 28 lutego 1991r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w Państwowym Ośrodku (...) w B.. Przedsiębiorstwo zajmowało się naprawą maszyn rolniczych oraz (...) -chłodnia.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków R. K. (1), A. P., R. K. (2) – osób, które razem z wnioskodawcą pracowały oraz przesłuchania wnioskodawcy – nie kwestionowanych przez organ rentowy - jak i ze zgromadzonych w aktach osobowych dokumentów wynika, że wnioskodawca po uzyskaniu uprawnień spawacza aż do końca zatrudnienia pracował jako spawacz. Wnioskodawca uzyskał uprawnienia spawalnicze już we wrześniu 1976r., ale pierwszy angaż, w którym zmienia się jego stanowisko pracy z dotychczas wykonywanego blacharza napraw pojazdów samochodowych na ślusarza-spawacza pojawia się od dnia 1 sierpnia 1978r. (k. 60 akt). Jeszcze z dniem 1 sierpnia 1977r. wnioskodawca otrzymał angaż o zmianie grupy zaszeregowania na stanowisku blacharza napraw pojazdów samochodowych (k. 60 odwrót akt). Z tych względów Sąd przyjął, że wnioskodawca rozpoczął pracę jako spawacz, nie bezpośrednio po ukończeniu kursu spawalniczego, jak zeznali świadkowie i wnioskodawca, ale dopiero z dniem 1 sierpnia 1978r. Wówczas bowiem zmieniło się jego stanowisko pracy. Wprawdzie z angażu wynika, że z tym dniem wnioskodawca objął stanowisko ślusarza-spawacza, ale zważywszy na zakres obowiązków, które do niego należały, a które wynikają z zeznań świadków, Sąd przyjął, że z tym dniem w rzeczywistości wykonywał wyłącznie prace spawalnicze. Do stałych obowiązków wnioskodawcy bowiem w tym okresie należała naprawa nadwozi samochodów ciężarowych, która polegała na wycinaniu palnikiem acetylenotlenowym skorodowanych blach i wstawianiu w to miejsce nowych blach. W kolejnych angażach aż do końca zatrudnienia wnioskodawcy stanowisko jego pracy określane jest zamiennie jako ślusarz - spawacz oraz spawacz. Także w świadectwie pracy wskazano, że ostatnim stanowiskiem pracy wnioskodawcy było stanowisko ślusarza-spawacza, podczas, gdy z angażu wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku spawacza (karta obiegowa zmian – k. 22 akt). Tymczasem świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca w spornym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się wyłącznie wykonywaniem prac spawalniczych metodą elektryczną. Należy zaznaczyć, że świadek A. P. pracował jako spawacz w (...) w B. – jak wynika z uzasadnienia sporządzonego przez Sąd Okręgowy w sprawie VU 68/11 znajdującego się w aktach emerytalnych w/w świadka - w charakterze spawacza od dnia 1 sierpnia 1977r. do 10 grudnia 1981r. W tym

okresie pracował w tym samym warsztacie co wnioskodawca i wykonywał te same co on prace tj. wycinał i spawał palnikiem blachy w pojazdach samochodowych. Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2011r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 68/11 przyznał A. P. – po uwzględnieniu w/w okresu jako okresu pracy w szczególnych warunkach – emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z dniem 15 września 2010r. (k. 111 akt emerytalnych A. P.). Co znamienne organ rentowy nie kwestionował przedmiotowego wyroku. Z kolei R. K. (1) był bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy i również pracował w takim samym co on charakterze. Również on otrzymał prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, po zaliczeniu okresu pracy w (...) w charakterze spawacza, wyrokiem sądowym. Prace ślusarskie w (...) wykonywał świadek R. K. (2), który zeznał, że w spornym okresie on jako ślusarz zajmował się oblachowaniami nadwozi pojazdów ciężarowych (dopasowywaniem blach, dorabianiem części), a wnioskodawca tylko i wyłącznie wykonywał prace spawalnicze polegające na wycinaniu i spawaniu blach w pojazdach samochodowych. Świadek R. K. (2) pracował w (...) od grudnia 1979r. i potwierdził, że jak tylko zatrudnił się w firmie to wnioskodawca już pracował jako spawacz. R. K. (2) kategorycznie zeznał, że wnioskodawca nie wykonywał prac ślusarskich, gdyż te były wykonywane przez ślusarzy min. przez niego.

Mimo zatem zastosowanego przez zakład pracy nazewnictwa stanowiska pracy wnioskodawcy ślusarz spawacz, wnioskodawca cały czas zajmował się wyłącznie pracami spawalniczymi. Również w okresie, gdy wnioskodawcy powierzono obowiązki brygadzysty od 12 marca 1981r. oraz szkolenie uczniów (...) (od dnia 26 czerwca 1987r. do dnia 30 grudnia 1988r.) wnioskodawca cały czas zajmował się naprawą nadwozi samochodowych polegającą na wycinaniu i wspawywaniu blach metodą spawania elektrycznego. Uczniowie, nad którymi miał pieczę, sprawowali funkcje jego pomocników.

Świadkowie potwierdzili zeznania wnioskodawcy co do stałego charakteru jego pracy jako spawacza elektrycznego, a z dokumentów wynika, że praca była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z tych względów Sąd uznał, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 sierpnia 1978r. do dnia 25 czerwca 1987r. oraz od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1991r. przy spawaniu elektrycznym nadwozi ram samochodowych i wycinaniu blach palnikiem acetylenotlenowym w pojazdach ciężarowych była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie w wykazem A. Zatrudnienie przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym jest bowiem wymienione wykazie A, Dziale XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe.

Wnioskodawca udowodnił, że w okresie od dnia 1 sierpnia 1978r. do dnia 25 czerwca 1987r. oraz od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Wnioskodawca po zaliczeniu spornego okresu pracy wykazał, iż w szczególnych warunkach pracował przez okres znacznie przekraczający 15 lat.

Oceny tej nie zmienia okoliczność nie wystawienia przez Państwowy Ośrodek (...) w B. wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres czasu. Skoro przeprowadzone w sprawie dowody wykazały, że wnioskodawca taką pracę rzeczywiście świadczył, brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może go pozbawiać prawa do emerytury, jak chce organ rentowy. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach – jak już wyżej podnoszono- nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy. A co za tym idzie jego brak nie wyklucza ustalenia, że świadczona praca była pracą w szczególnych warunkach, co wnioskodawca wykazał w niniejszym postępowaniu.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz w oparciu o zgromadzone dokumenty pracownicze nie ulega wątpliwości, że praca wnioskodawcy przy naprawie nadwozi samochodów ciężarowych polegająca na spawaniu elektrycznym ram nadwozi samochodowych oraz wycinaniu palnikiem blach w tych pojazdach była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym zarówno zakres jego obowiązków, charakter pracy, jak i warunki w jakich praca była świadczona.

Po zaliczeniu do już uznanego przez organ rentowy okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze **5 lat , 8 miesięcy i 17 dni** okresu od dnia 1 sierpnia 1978r. do dnia 25 czerwca 1987r. (8 lat 10 lat) oraz od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1991r. (2 lata, 1 miesiąc i 27 dni) wnioskodawca legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Dodatkowo należy podnieść, że jak wynika z zeznań wnioskodawcy oraz świadka Z. F. jako spawacz pracował on również w okresie pracy na budowie eksportowej w (...) od dnia 26 czerwca 1987r. do dnia 15 grudnia 1988r. (pismo z 29.12.1988r. – k. 26 akt). W tym okresie zajmował się tak samo jak w macierzystym zakładzie pracy spawaniem blach w pojazdach samochodowych. A zatem również ten okres podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.